

Kleszcze odpowiedzialne są za przenoszenie wielu drobnoustrojów chorobotwórczych dla człowieka, z których największe znaczenie mają bakterie wywołujące boreliozę z Lyme oraz wirusy powodujące kleszczowe zapalenie mózgu (obie choroby podlegają obowiązkowej rejestracji).

Najczęściej nowe przypadki chorób odkleszczowych notuje się w okresie od maja do listopada – początek wiosny zachęca bowiem do częstszego przebywania w terenach leśnych lub zadrzewionych (parki miejskie, skwery), co stanowi ryzyko ukłucia przez te pajączaki.

Na terenie powiatu toruńskiego grodzkiego (miasto Toruń) i powiatu toruńskiego ziemskiego **od wielu lat nie wystąpił przypadek kleszczowego zapalenia mózgu**, natomiast co roku rejestrowanych jest kilkadziesiąt przypadków **boreliozy**

W 2017 r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu zarejestrowano 75

przypadków boreliozy, spośród których 7 wymagało hospitalizacji.

W 2016 r. zarejestrowano łącznie 71 przypadków boreliozy, w tym 15 wymagających hospitalizacji; w 2015 r. – 68 przypadków, w tym 13 hospitalizacji; w 2014 r. – 79 przypadków, w tym 22 hospitalizacje; w 2013 r. – 62 przypadki, w tym 23 hospitalizacje; w 2012 r. – 52 przypadki, w tym 16 hospitalizacji.

Najlepszym sposobem ochrony przed zachorowaniem na kleszczowe zapalenie mózgu jest zaszczepienie się przeciwko tej chorobie. Zgodnie z „[Programem Szczepień Ochronnych na rok 2018](#)” szczepienia przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu są zalecane „osobom przebywającym na terenach o nasilonym występowaniu tej choroby w szczególności: osobom zatrudnionym przy eksploatacji lasu, stacjonującemu wojsku, funkcjonariuszom straży pożarnej i granicznej, rolnikom, młodzieży odbywającej praktyki oraz turystom i uczestnikom obozów i kolonii.”

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny podaje, że „wirus wywołujący odkleszczowe zapalenie mózgu (KZM) występuje na obszarach endemicznego występowania choroby, jednak jej rozpowszechnienie jest zróżnicowane w zależności od regionu geograficznego. Ryzyko zachorowania na KZM występuje w krajach środkowej, wschodniej i północnej Europy, na obszarze Azji z klimatem umiarkowanym, w Północnych Chinach, Mongolii, na terenie Federacji Rosyjskiej (np. Syberia)”

Więcej informacji: <http://szczepienia.pzh.gov.pl/>

Przeciwko boreliozie niestety dotychczas nie opracowano szczepionki. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bydgoszczy wdrożyła do stosowania metodę pozwalającą na zbadanie kleszcza usuniętego z miejsca wkłucia, pod kątem przenoszenia przez niego krętków *Borrelia burgdorferi*

. Dzięki badaniu możliwe jest uzyskanie odpowiedzi, czy kleszcz był źródłem zakażenia krętkiem wywołującym boreliozę, jeszcze przed wystąpieniem pierwszych objawów zachorowania lub/i podjęcia leczenia. W celu wykonania badania należy dostarczyć kleszcza w całości bądź w kawałkach w szklanym lub plastikowym naczyniu (np. pojemnik na kał lub mocz

dostępny w aptekach) do Pracowni Wirusologicznej Oddziału Mikrobiologii i Parazytologii Lekarskiej WSSE w Bydgoszczy, ul. Kujawska 4 (Pracownia Wirusologiczna: tel. 52 376 18 59).

Szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy: <http://pwisbydgoszcz.pl>

Aby zminimalizować ryzyko zachorowania na choroby odkleszczowe należy pamiętać o następujących zaleceniach:

1. Noś odpowiednie ubranie, które powinno chronić całe ciało. Najlepiej założyć długie spodnie i bluzkę z długim rękawem, skarpetki, zakryte buty, czapkę na głowę; warto przy tym pamiętać, że na ubraniu o jasnym kolorze łatwiej można zauważyć kleszcza.
2. Starannie obejrzyj całe ciało po wyjściu z lasu czy parku. Kleszcz zanim zakotwiczy się w skórze poszukuje odpowiedniego miejsca do wkłucia. U dzieci najczęściej lokalizuje się na głowie – zazwyczaj na granicy włosów i za uszami; u dorosłych w miejscach, gdzie skóra jest delikatna – pod kolanami, w pachwinach, na brzuchu.
3. Po powrocie do domu weź prysznic lub przynajmniej umyj nogi do wysokości uda wodą z mydłem.
4. Stosuj środki odstraszające (repelenty), których substancje aktywne powodują, że człowiek jest niewyczuwalny dla kleszczy.
5. Nie siadaj na zwalonych pniach drzewnych, jest to bowiem ulubione miejsce przebywania bardzo żarłocznych młodocianych form kleszczy, tzw. nimf.
6. Nie chodź po trawie bez obuwia.
7. Ustawiaj namiot na środku łąki, a nie na jej skraju, pod gałęziami drzew czy krzakami.
8. Szybko usuń kleszcza zaraz po zauważeniu, najlepiej pęsetą. Kleszcza trzeba chwycić za przednią część ciała, tuż przy skórze i zdecydowanym ruchem pociągnąć ku górze, a miejsce po ukąszeniu dokładnie zdezynfekować. Jeżeli kleszcz tkwi głęboko, najlepiej od razu iść do lekarza. Nie wolno kleszczem kręcić, zgniatać go, bo to może spowodować wstrzyknięcie do ciała dodatkowej porcji groźnych wirusów czy bakterii. Nie wolno również smarować kleszcza tłuszczem, ponieważ wówczas kleszcz dusi się i zwiększa wydzielanie śliny, w której mogą znajdować się zarazki.

Usunięcie kleszcza w ciągu pierwszej doby po ukąszeniu wielokrotnie zmniejsza prawdopodobieństwo zarażenia chorobotwórczymi wirusami czy bakteriami.

Warto podkreślić, że w roku szkolnym 2016/17 w 20 placówkach oświatowych (przedszkola i szkoły podstawowe) w powiecie toruńskim **kontynuowany był program edukacyjny „Chroń**

się przed kleszczami wszystkimi sposobami” –

adresowany do dzieci w wieku przedszkolnym oraz do młodszych uczniów szkół podstawowych. W działania programowe włączani byli również rodzice dzieci.

Koordynatorzy programu w placówkach oświatowo-wychowawczych zostali przygotowani do realizacji działań przez koordynatora powiatowego – pracownika PSSE w Toruniu. Wszyscy uczestnicy szkolenia otrzymali materiały edukacyjne.

Do pobrania:

[Profilaktyka chorób odkleszczowych.](#)

[Więcej...](#)

